

Sygn. akt I ACz 2170/12

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2013 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Kremer

SSA Józef Wąsik

SSA Jerzy Bess

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2013 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Z. P.

przeciwko U. D.

o uznanie czynności za bezskuteczną

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 12 września 2012 r., sygn. akt I C 1187/12

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zabezpiecza powództwo o uznanie za bezskuteczne wobec niego umowy sprzedaży nieruchomości położonej w O., objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Wieliczce, zawartej w dniu 29 sierpnia 2008 roku pomiędzy B. D. a pozwaną U. D. oraz umowy darowizny nieruchomości położonej w O., objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w W. zawartej w dniu 9 grudnia 2008 roku pomiędzy B. D. a pozwaną U. D. w ten sposób, że ustanawia zakaz zbywania przez pozwaną U. D. na czas trwania postępowania nieruchomości objętych księgami wieczystymi nr (...) prowadzonymi przez Sąd Rejonowy w W.

Sygn. akt I ACz 2170/12

UZASADNIENIE

Powód Z. P. wniósł o uznanie za bezskuteczne wobec niego umowę sprzedaży nieruchomości położonej w O., objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w W. zawartej w dniu 29 sierpnia 2008 roku pomiędzy B. D. a pozwaną U. D. oraz umowę darowizny nieruchomości położonej w O., objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Wieliczce, zawartej w dniu 9 grudnia 2008 roku pomiędzy B. D. a pozwaną U. D.. Ponadto powód wniósł o zabezpieczenie powództwa poprzez orzeczenie zakazu zbywania przedmiotowych nieruchomości. Na uzasadnienie powód podał, że zawarł z B. D. i K. D. kilka umów pożyczek na łączną kwotę 290.000 zł i z tego tytułu – po uwzględnieniu spłaty części wierzytelności – przysługuje mu roszczenie w kwocie 102.500 zł. Ponadto powód wskazał, że zabezpieczenie powództwa jest konieczne, albowiem prawdopodobnym jest, że pozwana może próbować wyzbyć się swego majątku, a nadto uzasadnia to wysoka wartość przedmiotu sporu.

Dnia 12 września 2012 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił wniosek powoda o zabezpieczenie powództwa. W ocenie Sądu Okręgowego powód uprawdopodobnił istnienie roszczenia, albowiem przedłożył kserokopie zawartych

umów oraz wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 31 października 2011 r. uwzględniającego powództwo. Nie została natomiast spełniona druga przesłanka niezbędna do zabezpieczenia, ponieważ powód w żaden sposób nie uprawdopodobnił, że brak zabezpieczenia mógłby pozbawić go zaspokojenia. Subiektywne przekonanie powoda, iż pozwana może zbyć przedmiotowe nieruchomości, nie jest wystarczające do udzielenia zabezpieczenia. Obawa taka powinna być bowiem realna, a nie ogólnikowa i powinna znajdować swe uzasadnienie w okolicznościach sprawy. Powód nie przedstawił żadnych okoliczności uprawdopodobniających, że nabywca przedmiotowych nieruchomości próbuje je zbyć lub zamierza w inny sposób przeciwdziałać ewentualnemu zaspokojeniu się w przyszłości przez powoda z tych nieruchomości. Powód nie uprawdopodobnił istnienia zagrożenia dalszego zbycia przedmiotowych nieruchomości, zaś stwierdzenie, że pozwana „może próbować pozbyć się swojego majątku” Sąd Okręgowy uznał za niewystarczające, lakoniczne i niczym nieoparte.

Zażalenie na to postanowienie złożył powód, zaskarżając je w całości i domagając się jego zmiany poprzez uwzględnienie wniosku. Postanowieniu zarzucił:

1) naruszenie przepisu postępowania mającego istotny wpływ na treść postanowienia, tj. art. 233 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie dowodów przedstawionych przez powoda na okoliczność zasadności wniosku o udzielenie zabezpieczenia, tj. oświadczenia Z. G. z dnia 18 lipca 2012 r., prokurenta spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. zajmującej się pośrednictwem w obrocie nieruchomościami, a także pisma Komornika Sądowego D. U. z dnia 22 czerwca 2012 r. o stanie egzekucji prowadzonej przeciwko B. i K. D.;

2) błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, iż po stronie powoda nie zachodził interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia poprzez orzeczenie zakazu zbywania nieruchomości położonych w O., gmina Ś., objętych księgami wieczystymi nr (...) prowadzonymi przez Sąd Rejonowy w W. w sytuacji gdy on rzeczywiście istnieje;

3) naruszenie przepisu art. 730¹ § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, tj. brak udzielenia zabezpieczenia powództwa w sytuacji, gdy powód spełnił obie przesłanki zasadności żądania zabezpieczenia – a więc uprawdopodobnił zarówno roszczenia, jak i interes prawny w jego udzieleniu.

W uzasadnieniu zażalenia pozwany wskazał, że czyniąc zadość wezwaniu Sądu Okręgowego do usunięcia braków formalnych pozwu, powód w piśmie z dnia 18 lipca 2012 r. wskazał konkretne okoliczności uzasadniające celowość udzielenia zabezpieczenia, w tym w szczególności oświadczenie prokurenta spółki (...) sp. z o.o. zajmującej się pośrednictwem w obrocie nieruchomościami zawierające informacje, iż pozwana wraz z rodzicami zamierza sprzedać przedmiotowe nieruchomości. Mimo tego, Sąd Okręgowy Wydział I Cywilny w dniu 17 sierpnia 2012 r. po raz kolejny wezwał powoda do sprecyzowania w sposób definitywny wniosku o zabezpieczenie roszczenia, argumentując to zaistnieniem rzekomych rozbieżności między treścią pozwu a treścią pisma z dnia 18 lipca 2012 r. W ustosunkowaniu do powyższego w piśmie z dnia 18 lipca 2012 r. powód podkreślił, iż jego zdaniem nie zachodzi jakakolwiek niezgodność między wymienionymi pismami, ewentualnie zaś można mówić jedynie o rozszerzeniu w ostatnim piśmie argumentacji na okoliczność słuszności udzielenia zabezpieczenia. Powód wskazał, że uzasadnienie postanowienia w zakresie braku interesu prawnego nie spełnia wymogów z art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c., gdyż nie odnosi się do przedłożonych dowodów i nie podaje przyczyn, dla których odmówił im wiarygodności. Biorąc pod uwagę dotychczasowe działanie rodziców pozwanej oraz wysoką wartość przedmiotu sporu uzasadnione jest przypuszczenie, że brak zabezpieczenia spowoduje poważne utrudnienie w wykonaniu zapadłego orzeczenia. Skarżący wskazał też, iż uprawdopodobnienie interesu prawnego nastąpiło licznymi, obiektywnymi środkami.

W odpowiedzi na zażalenie pozwana zgodziła się ze stanowiskiem Sądu Okręgowego i wskazała, że przedstawione przez powoda dokumenty, z których wynika, że ma ona zamiar zbyć nieruchomości nie są wiarygodne. Wskazała także na obciążenie nieruchomości, co sprawia, że znalezienie osoby zainteresowanej kupnem tych nieruchomości byłoby wyjątkowo utrudnione.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się skuteczne, co prowadzi do zmiany orzeczenia poprzez uwzględnienie wniosku o zabezpieczenie.

Podstawami udzielenia zabezpieczenia, zgodnie z art. 730 i 730¹ k.p.c. są uprawdopodobnienie roszczenia oraz interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny, w myśl art. 730¹ § 2 k.p.c. istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Przesłanki te muszą zostać spełnione kumulatywnie, a ponadto wniosek o zabezpieczenie nie może nadmiernie naruszać interesów obowiązanego (art. 730¹ § 3 k.p.c.), a ponadto – co do zasady – zmierzać do zabezpieczenia roszczenia (art. 731 k.p.c.).

W przedmiotowej sprawie nie budzi wątpliwości pierwsza przesłanka, tj. uprawdopodobnienie roszczenia. Roszczenie za uprawdopodobnione uznał Sąd Okręgowy, skarżący wniosek ten podziela i nie zaprzeczyła temu również pozwana w odpowiedzi na zażalenie. Sąd Apelacyjny również podziela to ustalenie. Niewątpliwie powodowi przysługuje roszczenie wobec zbywcy, a samo przeniesienie własności na rzecz osoby bliskiej stwarza domniemanie, że osoba ta wiedziała o ewentualnym zamiarze pokrzywdzenia wierzyciela (art. 527 § 3 k.c.). Istnieje także poważne ryzyko, że dokonana czynność może ubezskuteczyć ewentualną egzekucję powoda wobec zbywców.

Sporne jest natomiast, czy uprawdopodobniony został interes prawny. W sprawie o uznanie czynności za bezskuteczną interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia może przede wszystkim polegać na uniemożliwieniu nabywcy nieruchomości dalszego zbycia rzeczy, co uczyni ewentualny wyrok uwzględniający powództwo bezprzedmiotowym. W ocenie Sądu Okręgowego powód nie przedstawił żadnych okoliczności uprawdopodobniających, że nabywca przedmiotowych nieruchomości próbuje je zbyć lub zamierza w inny sposób przeciwdziałać ewentualnemu zaspokojeniu się w przyszłości przez powoda z tych nieruchomości. Takie stwierdzenie pozostaje w sprzeczności z materiałem zawartym w aktach sprawy. W piśmie z dnia 18 lipca 2012 r. (k. 47-49) skarżący wyraźnie wskazał, na jakich okolicznościach opiera swoje przekonanie o zamiarze zbycia nieruchomości przez pozwaną, dołączył także oświadczenie prokurenta spółki zajmującej się obrotem nieruchomościami, z którego wynika, że pozwana szuka nabywców na posiadane przez siebie nieruchomości. Podkreślić trzeba, że do udzielenia zabezpieczenia nie jest konieczne udowodnienie obawy zbycia nieruchomości, a wystarczy jej uprawdopodobnienie. Ponadto niezależnie od przedłożonego przez powoda dokumentu, już same okoliczności sprawy uzasadniają uprawdopodobnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Jeśli dłużnik zbywa istotny składnik majątku na rzecz swojej najbliższej rodziny, to należy uznać, że istnieje poważne ryzyko, że przedmiot ten będzie podlegał dalszemu obrotowi.

Przy rozważaniu, czy środek zabezpieczenia nie jest zbyt daleko idący zwrócić należy uwagę, że jest to jedyny środek, który gwarantuje, że w przypadku uwzględnienia powództwa wyrok będzie miał praktyczne znaczenie dla powoda. W przypadku samego wpisu ostrzeżenia do księgi wieczystej powód musiałby wytaczać kolejne powództwo przeciwko kolejnemu nabywcy. Jakkolwiek miałby istotnie duże szanse na uwzględnienie takiego powództwa, to egzekucja zostałaby ponownie udaremniona. Środek nie zmierza także do spełnienia roszczenia. Nie umożliwia bowiem prowadzenia egzekucji z majątku, a jedynie zapewnia, że przedmiotowa nieruchomość także w dacie wyrokowania będzie własnością pozwanej. Należy również zwrócić uwagę, że jeśli pozwana – jak deklaruje – wcale nie zamierza zbywać nieruchomości, środek ten w żaden sposób jej nie dotyka, nie uniemożliwia ani nie utrudnia korzystania z własności, nie uszczupla także jej majątku.

Mając na względzie powyższe, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji postanowienia na zasadzie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.